

21.6.2021

Resurssipoliittinen osasto

Puolustustarvikkeiden maastavienti, vuosiraportti 2021

Prosessi ja noudatettavat periaatteet

Puolustustarvikkeiden vientiin, siirtoon, kauttakuljetukseen ja välitykseen tarvitaan aina valtioneuvoston tai puolustusministeriön myöntämä lupa (Laki puolustustarvikkeiden viennistä 282/2012). Lähtökohtana on, että lupa myönnetään, jos se on Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisen linjan mukaista eikä vaaranna Suomen turvallisuutta.

Lupaharkinta perustuu tapauskohtaiseen kokonaisharkintaan. Suomi noudattaa Euroopan unionin neuvoston yhteistä kantaa lupaharkinnan perusteista. Yhteisen kannan mukaisesti lupia myönnettäessä arvioidaan sekä määrämään sisäistä tilannetta ja sen kansallista turvallisuutta, että alueellista rauhaa, turvallisuutta ja vakautta. Lupaa myönnettäessä arvioidaan määrämään sitoutumista kansainvälisten sitoumusten ja oikeuden noudattamiseen sekä ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Arvio tehdään myös riskistä, että tuotteet päätyisivät muualle ostajamaassa tai jälleenvietäisiin epätoivottavin ehdoin.

Lupaharkinnassa arvioidaan myös viejän luotettavuutta. Lupa myönnetään hakijalle, jonka katsotaan olevan sopiva viemään puolustustarvikkeita ja jonka arvioidaan noudattavan luvan myöntämisen ehtoja.

Lupaharkinta sisältää lisäksi vietävän tuotteen arvioinnin; ominaisuudet, käyttötarkoitus ja sotilaallinen merkitys. Lupaharkinnassa otetaan myös huomioon kotimaisen teollisuuden tukeminen osana kansallista huoltovarmuutta erityisesti kriittisillä teknologia- ja osaamisaluilla.

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen arvio tehdään vallitsevan tilanteen valossa. Ehdottoman esteen viennille muodostavat pakotteet ja asevientikiellot. Lisäksi Suomi noudattaa Kansainvälisen asekauppasopimuksen asettamia vientiehtoja, jotka vastaavat pitkälti EU:n yhteistä kantaa. Lupahakemukset käsitellään poikkihallinnollisessa maastavientityöryhmässä, jossa ulko- ja turvallisuuspoliittisesta arviosta vastaa ulkoasiainministeriö.

Puolustusministeriö julkaisee vuosittain raportin sekä myönnettyistä että toteutuneista vienneistä. Raportti koskee vain kaupallisia pysyviä vientejä. Tämän lisäksi kaikki yksittäiset vientiluvat ovat julkisia.

Myönnetty vientiluvat vuonna 2021

Vuonna 2021 on myönnetty yhteensä 261 lupaa 54 maahan puolustustarvikkeiden pysyville vienneille. Kappalemääräisesti lupia myönnettiin eniten Euroopan alueelle (147 kpl). Euro-määräisesti tarkasteltuna Euroopan osuus myönnettyistä luvista on nyt merkittävästi suurempi kuin vuonna 2020 ollen nyt 77% myönnettyistä luvista (32% vuonna 2020). Arvallisesti eniten lupia myönnettiin Latviaan (193 M€), Norjaan (17 M€) ja Iso-Britanniaan (12 M€). Latvian osuus koostuu kolmesta panssaroituja ajoneuvoja koskevasta siirtoluvasta; Norjan osuus ampumatarvikkeista, erilaisista tulenjohtojärjestelmien komponenteista sekä mm. vedenalaisesta miinanraivausvälineistä ja Iso-Britannian osuus ampumatarvikkeista sekä erilaisista komponenteista teollisuuden käyttöön (mm. kaasunaamarit ja kuitulasereita).

Euromääräisesti eniten lupia myönnettiin maakulkuneuvojen ja niiden komponenttien tuoteluokassa (ML 6), tarkkuuskiväärien ja niiden lisävarusteiden tuoteluokassa (ML 1) sekä ilmalusten ja niiden komponenttien tuoteluokassa (ML 10). Kappalemääräisesti eniten lupia myönnettiin tarkkuuskiväärien ja niiden lisävarusteiden tuoteluokassa (ML 1), räjähteiden ja

21.6.2021

Resurssipoliittinen osasto

käsikranaattien tuoteluokassa (ML 4) sekä ampumatarvikkeiden ja niiden komponenttien tuoteluokassa (ML 3).

Myönnettyjen lupien arvo nousi hieman vuodesta 2020 ollen nyt 311 M€ (vuonna 2020 305 M€). Lupien kappalemäärä myös nousi edellisestä vuodesta (261 lupaa vuonna 2021, 234 lupaa vuonna 2020). Tämän lisäksi on myönnetty useita lupia puolustustarvikkeiden väliaikaisille vienneille huolto- ja korjaustoimenpiteisiin sekä esittely- ja testaustarkoituksiin. Vuonna 2021 on annettu yhteensä 29 ennakkolausuntoa mahdollisen viennin ulko- ja turvallisuuspoliittisesta hyväksyttävyydestä. Näistä 15 kpl oli myönteisiä ja 14 kpl kielteisiä.

Kielteiset päätökset vuonna 2021

Vuonna 2021 annettiin yhteensä 5 kpl kielteisiä päätöksiä. Kohdemaat ja tuotteet olivat seuraavat:

- Turkki, suojausterästä
- Turkmenistan, tarkkuuskivääreitä, 2 kielteistä päätöstä
- Pakistan, maalinpaikannus- ja tarkkailulaitteita
- Macao, sytytinjärjestelmiä

Toteutuneet viennit vuonna 2021

Toteutuneiden vientien arvo vuonna 2021 oli n. 73 M€. Toteutuneiden vientien arvo laski 8 % edellisestä vuodesta ja oli nyt matalin kymmeneen vuoteen. Kolme suurinta vientimaata olivat Ruotsi, Norja ja Ranska. Ruotsiin vietiin mm. ampumatarvikkeita ja ilma-alusten osia sekä komponentteja useissa tuoteluokissa. Norjaan vietiin eniten tulenjohtojärjestelmien komponentteja sekä komponentteja useissa muissa tuoteluokissa. Ranskan vienti koostui ilma-alusten osista ja komponenteista sekä mm. puolivalmiista tuotteista teollisuuden käyttöön.

Alueellisesti tarkasteltuna suurin osa vienneistä toteutui Euroopan unionin alueelle (60% kokonaisviennistä). Muun Euroopan osuus kokonaisviennistä oli 21%. Lähi-Idän alueen osuus oli vain 1,6%, kun se vuonna 2020 oli 20%. Euroopan alueen ulkopuolisista maista Intia nousee viiden suurimman vientimaan joukkoon. Sinne suuntautunut vienti oli n 6% kokonaisviennistä.

Vuonna 2021 eniten vientejä toteutui tuoteluokassa ML 10, ilma-alusten osat ja komponentit. Toiseksi ja kolmanneksi nousevat tuoteluokkien ML 6 (maakulkuneuvot ja komponentit) ja ML 5 (tulenjohto ja vastatoimivarusteet sekä komponentit) viennit. Mikään tuoteluokka ei tässä raportissa nouse selkeästi ylitse muiden, vaan toteutuneet viennit jakaantuvat selkeästi useampiin tuoteluokkiin.

Liitteet Liite 1, Vuosiraportti 2021